

РЕШЕНИЕ

№ 5506

гр. София, 11.02.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 67 състав, в
публично заседание на 03.02.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Лилия Йорданова

при участието на секретаря Биляна Кирилова, като разгледа дело номер **12209** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда чл. 145 – 178 от Административно процесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД).

С Определение №2366/17.11.2025г, постановено по адм.д. №702/2025г Административен съд – Добрич е прекратил адм.д.№702/2025г по описа на Административен съд-Добрич и делото е изпратено по подсъдност на АССГ.

Образувано е по жалба от О. В. – гражданка на У., ЕГН/Л. [ЕГН] с настоящ адрес [населено място],[жк], вх.К, ет.8, ап.28, с предоставена временна закрила в Република Б., лично и като законен представител на малолетните си деца А. В. и А. В. чрез адв. М. В. с адрес за призоваване [населено място], ул. „Д-р К. С.“ №3 срещу Заповед №ЗСПД/Д-С-КС/11073 от 17.10.2025г на Директор на ДСП Красно село, с която е отказано отпускане на еднократна помощ за двете деца на основание чл.10а, ал.1 ЗСПД.

В жалбата се поддържа становище за незаконосъобразност на оспорената заповед, поради издаването ѝ при съществено нарушение на процесуалните правила и в нарушение на материалния закон. Оспорва се извода, че семейството не попада в кръга от лица, посочен в чл.3, т.5 ЗСПД. Твърди, че е нарушен чл.39, ал.1, т.4 ЗУБ, като жалбоподателката обосновава правните си изводи, позовавайки се на Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001г относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и Конвенцията на ООН за правата на детето. Претендира се присъждане на разноски за адвокатско възнаграждение по чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата.

В съдебно заседание, жалбоподателят не се явява, не се представлява в писмено становище от 03.02.2026г. пълномощник на жалбоподател поддържа жалбата и моли да бъде отменена

оспорената заповед с подробно изложени аргументи. Изразява искане за отмяна на заповедта и връщане на административната преписка на органа за ново произнасяне. Претендира присъждане на сторените разноски за заплатена държавна такса и дължимо адвокатско възнаграждение на основание чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата в минимален размер.

Ответникът - директор на Дирекция „Социално подпомагане“ - Красно село, редовно призован, не се явява, не се представлява и не ангажира становище.

Софийска градска прокуратура редовно призована, не изпраща представител и не изразява становище.

Съдът, като прецени поотделно и в съвкупност събраните по делото доказателства, становищата на страните и съобрази приложимия закон, намира за установено от фактическа страна следното:

Производството пред административния орган е започнало по подадено заявление-декларация вх. №ЗСПД/Д-С-КС/11073/09.10.2025г/л.8-9/ от О. Володимиришна В., Л. [ЕГН] гражданка на У., и майка на децата А. Костянтиновна В. Л. [ЕГН] и А. Костянтиновна В. Л. [ЕГН]. Те са с предоставена временна закрила в Република Б. по реда и условията на Закона за убежището и бежанците /ЗУБ/, като имат издадена регистрационна карта от ДАБ при МС№825286132, валидна до 04.03.2026г. /л.19/.

Със заявление-декларация с вх. №ЗСПД/Д-С-КС/11073/09.10.2025г, на основание чл. 10а от ЗСПД е поискано отпускане на еднократна помощ за ученик, записан в първи клас и за ученик, записан в трети клас. Към заявлението е приложено удостоверение изх.№340/01.10.2025г, издадено от директор на 66 СУ „Ф. С.“ [населено място], съгласно което детето А. Костянтиновна В., Л. [ЕГН] е записана в 3 клас през учебната 2025/2026 година в 66 СУ „Ф. С.“ и удостоверение изх. №339/01.10.2025г, издадено от директор на 66 СУ „Ф. С.“ [населено място], съгласно което детето А. Костянтиновна В., Л. [ЕГН] е записана в 1 клас през учебната 2025/2026 година в 66 СУ „Ф. С.“ /л.10-л.10гръб/

С оспорената Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/11073/17.10.2025г. на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ /ДСП/ – Красно село /л.7/, на основание чл. 10, ал. 4 от ЗСПД и чл. 4, ал. 1 от ППЗСПД във вр. с чл. 10а, ал. 5 и ал. 6 от ЗСПД, на О. В. е отказана еднократна помощ за ученик А. В. и е отказана еднократна помощ за ученик А. В.. Мотивирана е с това, че не са изпълнени материалните предпоставки за отпускането ѝ: на основание чл.3, т. 5 от ЗСПД- членовете на семейството са граждани на У., като няма сключена спогодба между РБ и У. за изплащане на семейни помощи за деца.

Съгласно чл.3, т.5 от с.з. право на семейни помощи на деца имат семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който РБ е страна.

Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/11073/17.10.2025г. е връчена на О. В. на 22.10.2025г. лично срещу подпис, видно от отбелязването на заповедта /л.9-гръб/. Жалбата срещу нея е депозирана на 04.11.2025г. чрез пълномощник адв. В. до Административен съд [населено място] с приложено пълномощно /л.17-18/.

При така установеното от фактическа страна, съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е подадена в срока по чл.149, ал. 1 от АПК, от надлежна страна при наличието на правен интерес, поради което същата се явява допустима за разглеждане.

Разгледана по същество жалбата е основателна по следните съображения:

Съобразно чл. 10, ал. 4, във вр. с чл. 10, ал. 5 от ЗСПД, отпускането на семейни помощи за деца или отказа за отпускането им се извършва със заповед на директора на дирекция „Социално подпомагане“ или упълномощено от него лице. Оспореният акт е издаден от компетентен орган, видно от представена Заповед №ЧР-7 188/01.10.2025г на главния секретар на АСП /л.11/, в

рамките на неговата компетентност, при спазване на законовите изисквания за форма и съдържание, както и при спазване на административнопроизводствените правила.

Между страните липсва спор по отношение на фактите. Не е спорно обстоятелството, че и О. В., и дъщерите ѝ А. В. и А. В. са граждани на У., както и че са със статут на предоставена временна закрила от Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет. Не се спори, че малолетните деца А. В. и А. В. са записани в трети, съответно първи клас в 66 СУ „Ф. С.“ [населено място] през учебната 2025/2026г. Спорен е въпросът относно противоречието на разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД с други нормативни актове.

Безспорно като лице с предоставена временна закрила, жалбоподателката и семейството ѝ имат право на социално подпомагане, съгласно чл. 39 ал. 1, т. 4 от ЗУБ. В Закона за социалното подпомагане е предвидено отпускането на социални помощи и за лице с предоставена временна закрила. Същевременно претендираната помощ е по реда на ЗСПД, която е определена за "семейна помощ". Независимо от различното наименование на помощта, обвързването ѝ с посещение на детето/децата в училище, водят до извода, че тя представлява вид социално подпомагане, тъй като отговаря на законовата дефиниция за социално подпомагане в чл. 2, ал. 2 от Закона за социалното подпомагане.

Спорът е правен и се свежда до въпроса дали са основания за отпускане на еднократна помощ по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД за децата. Според чл. 47, ал. 1 от Конституцията на Република Б. (КРБ), отглеждането на децата до пълнолетието им се подпомага от държавата. Освен това Конституцията е прогласила и правото на гражданите на социално подпомагане (чл. 51, ал. 1). Съответно, съгласно чл. 26, ал. 2 КРБ чужденците, които пребивават в Република Б. имат всички права по тази Конституция с изключение на правата, за които Конституцията и законите изискват българско гражданство. От своя страна Законът за убежището и бежанците (ЗУБ) определя условията и реда за предоставяне на закрила на чужденци на територията на Република Б., както и техните права и задължения, като в чл. 39, ал. 1, т. 4 от същия изрично е предвидено, че чужденците с предоставена временна закрила (каквото е предоставена на жалбоподателката) имат право на социално подпомагане.

С нормата на чл. 3 ЗСПД законодателят е очертал кръга на лицата, които имат право на семейни помощи за деца, а именно: 1. бременните жени - български граждани; 2. семействата на българските граждани - за децата, които отглеждат в страната; 3. семействата, в които единият от родителите е български гражданин - за децата с българско гражданство, които отглеждат в страната; 4. семействата на роднини, близки или приемни семейства - за децата, настанени по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето; 5. бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република Б. е страна.

В случая между Република Б. и У. е сключен Договор между Република Б. и У. за социално осигуряване (Ратифициран със закон, приет от XXXIX Народно събрание на 28 ноември 2001г. - ДВ, бр. 107 от 2001г. В сила от 1 април 2003г.). По силата на Решение № 144/10.03.2022г. на МС е предоставена временна закрила на разселените лица от У. в съответствие с Решение за изпълнение на Съвета на Европейския съюз (ЕС) 2022/382 от 04 март 2022г. за установяване на съществуването на масово навлизане на разселени лица от У. по смисъла на член 5 от Директива 2001/55/ЕО и за въвеждане на временна закрила. Временната закрила се предоставя от 24 февруари 2022г. за срок от една година. С Решение № 212 от 23.03.2023г. на основание чл. 2, ал. 2 ЗУБ във връзка с Решение за изпълнение (ЕС) 2022/382 на Съвета от 04.03.2022г., Решение на ЕК за автоматично удължаване на действието на Директивата с два пъти по шест месеца, считано от

март 2023г., е удължен срокът на предоставената временна закрила до 04 март 2024г.

Доколкото обаче социалните помощи не са част от системата на социалното осигуряване, цитираният по-горе договор между Република Б. и У. се явява неприложим в конкретния случай.

Спорният по делото въпрос е за правото на лицата, на които е предоставена временна закрила, да се ползват от системата на социалните помощи на държавата, в която пребивават, в частност от отпусканите по ЗСПД помощи.

Според чл. 2, ал. 3 от ЗСП право на социални помощи имат българските граждани, семейства и съжителстващи лица, които поради здравни, възрастови, социални и други независещи от тях причини не могат сами чрез труда си или доходите, реализирани от притежавано имущество, или с помощта на задължените по чл. 140 от Семейния кодекс да ги издържат лица да осигуряват задоволяване на основните си жизнени потребности. Съгласно ал.6 на същата разпоредба, от правото по ал. 3 се ползват и чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република Б., чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут, и чужденците, ползващи се от временна закрила, и лицата, за които това е предвидено в международен договор, по който Република Б. е страна.

ЗСПД не съдържа изрична регламентация дали и при какви условия могат да се предоставят семейни помощи за деца на чужди граждани, на които е предоставена временна закрила.

Съгласно разпоредбата на чл. 2, ал. 1 от Закона за чужденците в Република Б. (ЗЧРБ) чужденец по смисъла на този закон е всяко лице, което не е български гражданин, а разпоредбата на чл. 39, ал. 1, т. 4 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ) предвижда, че чужденците с предоставена временна закрила имат право на социално подпомагане. Следователно, жалбоподателката, както и малолетните ѝ деца, могат да се ползват от правата и задълженията на чужденец с предоставена временна закрила. О. В. пребивава и отглежда децата си в Република Б. и има предоставена временна закрила, което е безспорно между страните. Разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД не съдържа специални разпоредби относно приложимостта му за чужденци с предоставена временна закрила, но предвижда права за чужденци, ако това е уредно в международен договор или в друг закон. Именно по силата на друг закон - Законът за убежището и бежанците, по-конкретно на чл. 39, ал. 1, т. 4, както и на чл. 2, ал. 6 от ЗСП, жалбоподателката като законен представител на малолетните си деца, има право на социално подпомагане – в случая на разглежданите семейни помощи за деца.

Ограничителното тълкуване на нормата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД не съответства и на разпоредбата на чл. 28, § 1 на Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила. Съгласно посочената разпоредба държавите членки полагат грижи получилият статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила да получават в държавата членка, която им е предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка, и Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила.

На следващо място, в т. 45 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС е посочено, че с цел да се избегнат социални трудности е уместно на лицата, на които е предоставена международна закрила, да се осигури адекватна социална помощ и средства за издръжка, без дискриминация в

контекста на социалното подпомагане. По отношение на социалното подпомагане, условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила (каквото е и настоящия случай), следва да се определят от националното право. Възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице, помощи в случай на заболяване или бременност и семейни помощи за деца, доколкото такива обезщетения се предоставят на гражданите съгласно националното право. Нормата на чл. 29, § 1 от Директива 2011/95/ЕС, предвижда, че по отношение на социалното подпомагане условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставена международна закрила, се определят съобразно националното право, като съгласно §2 на разпоредбата възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице. В този смисъл предоставянето на семейните помощи за деца следва да се разглежда именно като средство за осигуряване на гарантиран минимален доход и като едно от основните обезщетения. Б. като държава членка е обвързана по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат с посочения акт, а именно получаване на необходимото социално подпомагане, което да е равностойно на предвиденото за гражданите на държавата членка.

Предвид гореизложеното, националната правна уредба, ограничаваща възможността за предоставяне на помощи за деца на чужденци, пребиваващи и отглеждащи децата си на територията на Република Б. с предоставена временна закрила по реда на чл. 39, ал. 1, т. 1 ЗУБ, противоречи на Общностното право и не следва да бъде прилагана.

С оглед на изложеното дотук отказът за отпускане на желаната помощ по чл. 10а от ЗСПД се явява незаконосъобразен. Оспорената заповед следва да се отмени, а преписката да се върне на административния орган за ново произнасяне при съобразяване с дадените указания по прилагане на закона.

При този изход на спора на жалбоподателя се дължат разноски, съобразно представения по делото договор за правна защита и съдействие. В същия е посочено, че процесуалното представителство се осъществява безплатно на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата. Член 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата предвижда, че в случаите по, ал. 1, ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноски, адвокатът или адвокатът от Европейския съюз има право на адвокатско възнаграждение. Съдът определя възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в Наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата и осъжда другата страна да го заплати. Съгласно чл. 8, ал. 3 от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, за процесуално представителство, защита и съдействие по административни дела без определен материален интерес възнаграждението е 500 лв. Съдът приема, че в полза на адв. М. В. П. следва да бъде определено адвокатско възнаграждение в размер на 1000 лв. или 511,29 евро, а на жалбоподателката следва да се присъдят сторените разноски – 5,11 евро за заплатена държавна такса.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2, предл. второ и чл.173, ал.2 от АПК, Административен съд София – град, III отделение, 67-ми състав

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/11073/17.10.2025г. на Директора на дирекция „Социално подпомагане“ – Красно село, с която е отказано отпускане на еднократна помощ за ученик по чл.10а, ал.1 ЗСПД за децата А. В., Л. [ЕГН] – ученик в трети клас и А. В., Л. [ЕГН] – ученик в първи клас.

ВРЪЩА преписката на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – Красно село за ново

произнасяне в съответствие с дадените указания за тълкуване и прилагане на закона.

ОСЪЖДА Дирекция „Социално подпомагане“-Красно село да заплати на адв. М. В. П. –АК Д., с личен номер [ЕГН], сумата от 511,29 /петстотин и единадесет евро и двадесет и девет евроцента/, представляваща адвокатско възнаграждение, определено на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата.

ОСЪЖДА Дирекция „Социално подпомагане“ – Красно село да заплати на О. В. Л. сумата от 5.11 евро /пет евро и единадесет евроцента/ разноси по делото.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

СЪДИЯ: